

Nota d'Economia

FMI:
Perspectives de
l'economia mundial

Foment
del Treball Nacional

Barcelona, abril de 2020

L'FMI en el seu recent informe sobre *Perspectives de l'economia mundial* sosté que en previs debats sobre política econòmica, l'escenari d'una pandèmia havia estat plantejat com una possibilitat, però sense que ningú tingués una idea clara del que implicaria en la realitat ni del que suposaria per a l'economia.

L'organisme estableix a més que es tracta d'una crisi sense precedents. En primer lloc, perquè el xoc és enorme. La pèrdua del producte relacionada amb aquesta emergència sanitària i amb les consegüents mesures de contenció eclipsa per complet les pèrdues que van desencadenar la crisi financera mundial. En segon lloc, perquè igual que en una guerra o una crisi política, la incertesa regnant entorn de la durada i la intensitat del xoc és persistent i severa. En tercer lloc, perquè en les actuals circumstàncies, la política econòmica ha d'exercir un paper molt diferent. En crisis normals, les autoritats encarregades de les polítiques procuren impulsar l'activitat econòmica estimulant la demanda agregada al més aviat possible. Aquesta vegada, segons l'FMI, la crisi és conseqüència en gran part de les necessàries mesures de contenció. Això significa que estimular l'activitat és una tasca encara més complicada i, almenys en el cas dels sectors més afectats, ni tan sols és una cosa recomanable.

Tots aquests elements fan, d'acord amb l'FMI, que persisteixi una considerable incertesa entorn del pronòstic, la pandèmia en si, les seqüeles macroeconòmiques i les consegüents tensions en els mercats financers i de matèries primeres.

És molt probable que enguany l'economia mundial experimenti la pitjor recessió des de la Gran Depressió, que relegarà a un segon pla la recessió registrada durant la crisi financera mundial fa una dècada. Segons les projeccions de l'FMI, el Gran Confinament, com caldria denominar-lo, provocarà una dràstica contracció del creixement mundial. Per a 2021 es projecta una recuperació parcial, amb taxes de creixement superiors a la tendència, però amb un nivell del PIB que romandrà per sota de la tendència prèvia al virus, i amb molta incertesa quant al vigor de la recuperació. És possible, i potser fins a probable, que es registrin xifres de creixement molt pitjors. Això succeiria si la pandèmia i les mesures de contenció es prolonguen, si les economies emergents i en desenvolupament es veuen encara més colpejades, si persisteixen les condicions financeres restrictives, o si es registren seqüeles més duradores i generalitzades degudes a tancaments d'empreses i desocupació prolongada.

L'FMI sosté que serà necessari abordar la crisi en dues fases: una de contenció i estabilització, seguida d'una altra de recuperació. En totes dues fases, les polítiques de salut pública i les polítiques econòmiques han de complir papers fonamentals. Les quarantenes, els confinaments i el distanciament social són indispensables per a desaccelerar el contagi, donar temps als sistemes sanitaris perquè puguin absorbir l'escalada de la demanda dels seus serveis i donar temps així mateix als investigadors perquè procurin desenvolupar tractaments i una vacuna. Aquestes mesures poden ajudar a evitar una caiguda de l'activitat encara més greu i prolongada, i poden establir les bases per a la recuperació econòmica.

Mentre l'economia estigui paralitzada, les autoritats hauran de garantir que la gent pugui cobrir les seves necessitats i que les empreses puguin reactivar-se una vegada que hagin passat les fases agudes de la pandèmia. A tals efectes es necessiten importants mesures fiscals, monetàries i financeres focalitzades per a preservar els vincles econòmics entre treballadors i empreses i entre prestadores i prestataris, mantenint intacta la infraestructura econòmica i financera de la societat. Resulta encoratjador que en molts països les autoritats hagin confrontat aquest repte sense precedents adoptant immediatament una àmplia gamma de mesures.

Els estímuls d'àmplia base i els serveis de liquiditat per a reduir la tensió financera sistèmica poden apuntalar la confiança i evitar una contracció encara més profunda de la demanda, en limitar l'amplificació del xoc en el sistema financer i en afermar les expectatives de l'eventual recuperació econòmica. Les ràpides i importants mesures adoptades per diversos bancs centrals també han estat crucials en aquest sentit, i han evitat caigudes encara més brusques dels preus dels actius i la confiança. Una cosa particularment important ha estat l'activació i l'establiment de línies de crèdit recíproc (o de swap) entre els principals bancs centrals amb la finalitat de proporcionar liquiditat a escala internacional.

El panorama econòmic es veurà radicalment alterat durant el període de la crisi i possiblement després, amb una major participació del govern i els bancs centrals en l'economia.

Les economies avançades que compten amb una sòlida capacitat de gestió de govern, sistemes sanitaris ben equipats i el privilegi d'emetre monedes de reserva gaudeixen de condicions relativament millors per a afrontar la crisi. Però diverses economies de mercats emergents i en desenvolupament que manquen d'actius similars i que afronten crisis sanitàries, econòmiques i financeres simultànies necessitaran l'ajuda de creditors bilaterals de les economies avançades i d'institucions financeres internacionals.

L'última vegada que l'economia mundial es va enfrontar a una crisi d'aquesta magnitud en la dècada de 1930, la falta d'un prestador multilateral d'última instància va obligar els països a sortir en cerca de liquiditat internacional, per a això van adoptar vanes polítiques mercantilistes que no van fer sinó empitjorar la desacceleració mundial. Una diferència clau en l'actual crisi és que ara comptem amb una xarxa mundial de seguretat financera més sòlida que ja està brindant ajuda activament als països vulnerables.

En relació a les projeccions econòmiques de l'FMI per als diferents països, cal assenyalar que es preveu una recuperació en forma de V, que està subjecta a una sèrie de supòsits sobre l'evolució i gestió de la crisi sanitària, encara que podria ser pitjor en funció de la materialització dels riscos a la baixa i de les característiques pròpies de cada economia.

PREVISIONS DE CREIXEMENT DEL PIB

Taxa de variació anual	2019	FMI	
		2020	2021
Economia mundial	2,9	-3,0	5,8
Zona euro	1,2	-7,5	4,7
EUA	2,3	-5,9	4,7
Japó	0,7	-5,2	3,0
Alemanya	0,6	-7,0	5,2
França	1,3	-7,2	4,5
Itàlia	0,3	-9,1	4,8
Espanya	2,0	-8,0	4,3
Regne Unit	1,4	-6,5	4,0
Xina	6,1	1,2	9,2
Índia	4,2	1,9	7,4
Brasil	1,1	-5,3	2,9
Rússia	1,3	-5,5	3,5

Font: FMI WEO Abril 2020.

Un dels elements més destacables de les previsions de l'FMI per a l'economia espanyola és que, així com en anys anteriors el seu creixement estava en la banda alta i per sobre de la mitjana d'Europa, ara, els efectes de la crisi s'estimen molt més pronunciats per a Espanya, només igualada per Itàlia.

En 2020, l'FMI estima una caiguda del PIB d'Espanya d'aproximadament 10 punts percentuals, passant el seu creixement del +2,0% en 2019 al -8,0% en 2020, un impacte negatiu estimat molt superior del de la zona euro (del +1,2% en 2019 al -7,5% en 2020).

PREVISIONS DE LA TAXA D'ATUR

Percentatge	2019	FMI	
		2020	2021
Economia mundial	-	-	-
Zona euro	7,6	10,4	8,9
EUA	3,7	10,4	9,1
Japó	2,4	3,0	2,3
Alemanya	3,2	3,9	3,5
França	8,5	10,4	10,4
Itàlia	10,0	12,7	10,5
Espanya	14,1	20,8	17,5
Regne Unit	3,8	4,8	4,4
Xina	3,6	4,3	3,8
Índia	-	-	-
Brasil	11,9	14,7	13,5
Rússia	4,6	4,9	4,8

Font: FMI WEO Abril 2020.

A més d'aquesta evolució del PIB més negativa per a Espanya, destaca l'impacte tan pronunciat en la taxa d'atur, que per al cas espanyol es projecta que passarà del 14,1% en 2019 al 20,8% en 2020, és a dir, més de 6 punts percentuals.

En altres economies, com a Alemanya per exemple, l'augment de l'atur s'estima en unes poques dècimes; en unes altres, com a Itàlia, es preveu un increment de l'atur d'un parell de punts, però amb una ràpida reversió a la situació actual.

És molt important destacar, que en el cas d'Espanya, l'FMI preveu un impacte d'aquesta crisi en termes d'ocupació molt més profunda i persistent que en la resta d'economies de referència.